

نگاه بیرون

فرصت اروپا در مناقشه تحریم تسلیحاتی ایران

● دیپلماسی ایرانی: اگر باقی اعضای شورای امنیت به خواسته ایالات متحده برای تجدید تحریم تسلیحات متعارف علیه ایران عمل نکنند، رئیس‌جمهوری دونالد ترامپ قصد دارد از یکی از مفاد «بدترین توافق تاریخ» برای بازگرداندن همه تحریم‌های سازمان ملل علیه ایران استفاده کند. جدای از پیچیدگی‌های حقوقی، اروپا تلاش‌های آمریکا در این راستا را مبتنی بر سه‌ونیت دانسته است؛ جوسب بوررل، مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا، آشکارا این توجیه را رد کرده و گفته ایالات متحده دیگر عضو برجام به شمار نمی‌رود.

اما رد این مسئله که ایالات متحده نمی‌تواند به خواست خود از توافقی که از آن خارج شده استفاده کند، به‌طور خودکار به این معنا نیست که متحدان اروپایی آمریکا توجهی به دیدگاه آن در زمینه تحریم تسلیحاتی ایران نخواهند کرد. یکی از دلایلش این است که بریتانیا، فرانسه و آلمان موسوم به «ای ۳» در بسیاری از نگرانی‌ها درباره ایران، با ایالات متحده اشتراک دارند و فعالیت‌های منطقه‌ای ایران را در سوریه، لبنان، عراق و یمن «بی‌ثبات‌کننده» می‌دانند. اتحادیه اروپا خود انتقال هرگونه فناوری موشکی و تسلیحاتی به ایران را تا سال ۲۰۲۳ تحریم کرده‌است. یک دلیل دیگر نیز این است که اروپایی‌ها تحت فشار آمریکا تسلیم می‌شوند و این در حالی است که این سر فرودآوردن هیچ تأثیری در بهبود امنیت آنها ندارد.

ازاین‌رو، جای تعجب ندارد که بیشتر مباحثات درباره واکنش اروپایی‌ها به خواسته‌های آمریکا در رابطه با اعمال مجدد تحریم تسلیحاتی سازمان ملل علیه ایران، بر سیاست‌گذاری‌های روابط ترنس-آتلانتیک (دو سوی اقیانوس اطلس)، یعنی انگیزه‌های اروپا برای اتحاد با آمریکا، یا قیمتی که حاضر است برای خودداری از عمل به خواسته آن بپردازد، متمرکز است.

بااین‌حال، اروپا نباید در روند تصمیم‌گیری، تصویر بزرگ‌تر را فراموش کند. مناظره بر سر تحریم تسلیحاتی ایران، فرصتی را برای واکنشی هنجارمحور به‌جای واکنشی صرفاً سیاسی فراهم می‌آورد؛ به این معنا که اتحادیه اروپا می‌تواند به‌جای تمرکز بر راه‌حل‌های از پیش تعیین‌شده در رابطه با یک بازیگر خاص، مذاکراتی را درباره مسیر دستیابی به یک رژیم جدید جهانی تجارت تسلیحاتی تحت رهبری سازمان ملل آغاز کند که هدف صلح جهانی مطابق منشور سازمان ملل را پیش ببرد. «موضع مشترک» اتحادیه اروپا درباره کنترل صادرات تسلیحاتی با معیارهای مشخص برای فروش به کشورهای ناث، می‌تواند شالوده‌ای برای چنین رویکردی در سطح جهانی باشد.

اما موضع مشترک که فروش سلاح به مناطق درگیر در آن ممنوع است و یک‌سری شرایط حقوق‌بشری در آن تعیین شده، درحال‌حاضر از سوی اعضای اتحادیه اروپا نیز رعایت نمی‌شود.

به علاوه، بسیاری از کشورهای اروپایی، منافع دیرینه استراتژیک و اقتصادی‌ای در برخی از مناطق به‌شدت نظامی‌سازی‌شده جهان همچون خلیج‌فارس دارند. یکی دیگر از موانع بالقوه بر سر راه رویکرد جامع جهانی، این است که سیاست دفاع مشترک اروپایی، بر ایجاد صنعت دفاعی پن اروپایی تأکید دارد. در نتیجه، برای نمونه وقتی آلمان فروش تسلیحات به عربستان را در پی قتل جمال خاشقجی ممنوع کرد، هیچ تولید اروپایی‌ای که قطعات آلمانی در آن به کار رفته باشد، به این‌کشور فروخته نمی‌شد و آلمان به دلیل به‌خطرانداختن امنیت صنعت دفاعی اروپا، متهم شد. بااین‌حال، این مشکل نباید ماهیت اصلی موضع مشترک را زیر سؤال ببرد.

اگر اتحادیه اروپا به‌عنوان یک جامعه هنجارمحور به خود افتخار می‌کند، باید به هنجارهای خود احترام بگذارد. آن زمان است که می‌تواند کارزاری را برای پذیرش جهانی آن هنجارها آغاز کند. برخلاف آلمان که چنین تفتقری را خوش‌بینانه می‌داند، رفتار مطالبی هنجارها می‌تواند به سیاست‌گذاری‌ها نیز کمک کند. اعضای دائم شورای امنیت ازجمله بزرگ‌ترین فروشندگان تسلیحات در جهان و مشتریان ارشد آنها مانند کشورهای عربستان سعودی و امارات متحده عربی نیز متهم به جرائم جنگی در یمن هستند؛ اما با وجود شواهد مشهور دال بر این جرائم، ایالات متحده، بریتانیا، فرانسه، روسیه یا چین که اعضای دائم شورای امنیت هستند، هرگز به اعمال تحریم تسلیحاتی علیه این دو کشور حاشیه خلیج‌فارس نیندیشیده‌اند. وقتی همین کشورها تحریم‌های تسلیحاتی جدیدی علیه ایران اعمال کنند، نه‌تنها اعتبار سازمان ملل زیر سؤال می‌رود، بلکه نظام چندجانبه قانون‌محور آن نیز تضعیف می‌شود. در نهایت این پیام ارسال خواهد شد که سرنوشت یک کشور فقط بسته به احترام آن به هنجارهای بین‌المللی نیست و اتحاد‌های ژئوپلیتیک آن نیز تأثیرگذار خواهند بود. ایران از این میحت به‌سادگی نخواهد گذشت و می‌خواهد مطمئن شود که هنجارها برای همه اعضای جامعه بین‌الملل یکسان اعمال می‌شوند. اتحادیه اروپا هم به‌عنوان یک قدرت هنجارمحور، در جایگاه مناسبی برای هدایت این تلاش‌ها قرار دارد.

منبع: دولت‌داری مسئولانه (ریسنابیل استیت کرفت)

شرق: در ادامه تلاش‌های ایالات متحده در تمدید تحریم تسلیحاتی ایران و استناد به برجام در این راه، فرانسه موضعی میانه اتخاذ کرد. سخنگوی وزارت امور خارجه فرانسه در واکنش به تهدیدهای آمریکا برای بازگرداندن همه تحریم‌های سازمان ملل علیه ایران، بار دیگر بر موضع پاریس نسبت به پایبندی عمیق نسبت به برجام تأکید کرد و در عین حال، با ابزار دغدغه برای ثبات و امنیت در منطقه خاورمیانه از قصد‌کشورش برای مشورت در این زمینه گفت. به گزارش سازمانی وزارت امور خارجه فرانسه، «آگنس وِن درمال»، در پاسخ به پرسش خبرنگاری درباره واکنش فرانسه نسبت به تهدیدهای آمریکا برای بازگرداندن همه تحریم‌های

سازمان ملل علیه ایران در صورتی که شورای امنیت این سازمان از تمدید تحریم‌های تسلیحاتی علیه تهران خودداری کند، او را به موضع فرانسه در نشست خبری روز ۲۹ آوریل (۱۰ اردیبهشت) ارجاع داد و گفت: «ما همچنین همه نتیجه‌گیری‌ها اعم از حقوقی و سیاسی از خروج آمریکا از توافق برجام در ماه می (اردیبهشت) ۲۰۱۸ را استخراج می‌کنیم».

سخنگوی وزارت خارجه فرانسه در نشست خبری ۲۹ آوریل در پاسخ به این پرسش که «موضع فرانسه در رابطه با پایان تحریم فروش سلاح‌های متعارف به ایران در اکتبر (مهرماه) سال ۲۰۲۰ که در توافق برجام لحاظ شده، چیست؟ آیا فرانسه

سیاست

موضع‌گیری میانه فرانسه درباره تلاش برجامی آمریکا

خواهان تمدید این تحریم خواهد شد؟» گفته بود: «فرانسه به توافق وین و قطع‌نامه ۲۲۳۱ شورای امنیت سازمان ملل عمیقاً متعهد است». وی افزود: «برداشته‌شدن ممنوعیت تسلیحاتی سازمان ملل در ماه اکتبر آینده که در قطع‌نامه ۲۲۳۱ پیش‌بینی شده است، احتمالاً پیامدهای اساسی برای امنیت و ثبات منطقه خواهد داشت». سخنگوی وزارت امور خارجه فرانسه گفته بود: «ممنوعیت اتحادیه اروپا تحت شرایط توافق وین پس از سال ۲۰۲۰ و تا اکتبر سال ۲۰۲۳ همانند ممنوعیت‌های سازمان ملل در خصوص کالاها و فناوری‌های بالستیک ادامه خواهد یافت». وی افزود: «فرانسه قصد دارد، برای مقابله با این مسئله با شرکای E3 خود، موافقان وین

برای جلوگیری از فروش به ونزولا کلید خورد

ناوهای آمریکا سرراه نفت ایران

شرق: در ادامه چالش‌های آمریکا با ایران و در جهت فشار بیش‌تر بر تهران و کاراکاس، ایالات متحده برای جلوگیری از فروش نفت ایران به ونزولا دست‌به‌کار ارسال ناو جنگی به دریای کارائیب شد. خبرگزاری فارس گزارش داد، اسامی چهار ناو جنگی نیروی دریایی آمریکا که به همراه هواپیمای «بی ۱ پوسایدون» از اسکادران 26–VP به منطقه کارائیب اعزام شده‌اند، مشخص شده است. طبق این گزارش، «کشتی جنگی یواس‌اس دیترویت USS Detroit (LCS-7)، کشتی جنگی یواس‌اس لاسن USS Lassen (DDG-82)، کشتی جنگی یواس‌اس پریبل USS Preble (DDG-88) و کشتی جنگی یواس‌اس فساراکات USS Farragut (DDG-99) برای مقابله احتمالی با نفتکش‌های ایرانی که ممکن است به سمت ونزولا در حال حرکت باشند، اعزام شده‌اند. ایران و ونزولا تحت تحریم‌های یک‌جانبه از سوی ایالات متحده قرار دارند.

تا لحظه تنظیم این گزارش، مقامات وزارت خارجه، شرکت ملی نفتکش و سازمان بنادر ایران دراین‌باره موضعی نگرفته‌اند، هرچند مقامات ایران پیش‌تر درباره ادعاهای مشابه مقامات آمریکا واکنش نشان داده بودند و ضمن بی‌اساس خواندن آنها تأکید کرده بودند کشور ثالث نمی‌تواند به این شکل در روابط ایران و ونزولا دخالت کند.
اواخر هفته گذشته، یک مقام آمریکایی با ادعای اینکه ایران به ونزولا بنزین ارسال کرده، گفت که واشنگتن با استناد به این مسئله به دنبال اقدام جدید علیه تهران است. به گزارش آلینا به نقل از رویترز، این مقام آمریکایی مدعی شد که واشنگتن اطمینان دارد دولت نیکلاس مادورو، رئیس‌جمهور ونزولا، در ازای دریافت سوخت از ایران، چندین تن طلا در اختیار این کشور قرار می‌دهد. وی در ادامه

ادعاهای خود افزود که این مسئله نه‌تنها با انتقاد آمریکا روبه‌روست، بلکه کشورهای منطقه نیز از آن استقبال نمی‌کنند. این مقام آمریکایی گفت که ما به دنبال بررسی اقدام‌هایی هستیم که می‌توان در این خصوص انجام داد.

ادعای تبادل طلا بین ایران و ونزولا نیز مدتی است که توسط آمریکا پیگیری شده. از اواسط اردیبهشت‌ماه، مقامات آمریکایی مدعی شده‌اند که ونزولا هزینه خدمات ایران در صنعت نفت این کشور را با طلا می‌پردازد. این ادعای او با موضع‌گیری سخنگوی وزارت خارجه ایران مواجه شد. سیدعباس موسوی، اظهارات بیان‌شده را

بی‌اساس و در جهت زمینه‌سازی برای اعمال فشار بیشتر سوی آمریکا بر دولت ونزولا و ایجاد اخلال و دخالت در روابط تجاری میان دو کشور ایران و ونزولا ارزیابی کرد. الیوت آبرامز، دیپلمات ارشد

و شورای امنیت مشورت نزدیک داشته باشد». ون درمال گفته بود: «این کشور همچنان کاملاً نسبت به کاهش تنش‌ها در منطقه متعهد است».

هم‌زمان با این اظهارات، مسئول دول‌دستگاه دیپلماسی اتحادیه اروپا نیز موضع‌گیری صریح‌تر در این‌باره را به آینده موکول کرد. به گزارش آلینا به نقل از توئیتر خبرنگار وال‌استریت ژورنال، جوسب بوررل، نماینده ارشد اتحادیه اروپا در روابط خارجی و سیاست‌های امنیتی، در مورد اینکه آیا اروپا با آمریکا برای تمدید ممنوعیت عرضه سلاح به ایران همکاری خواهد کرد یا خیر، گفت: «باید در این خصوص فکر کنیم اما فعلاً نمی‌توانم درباره چیزی که هنوز اتفاق نیفتاده است نظری دهم».

دیپلماسی است.

این شهید زنده هفت تیر در تمامی چهار دهه گذشته از وزارت تا سفارت و از معاونت وزیر تا عضویت هیئت عامل ایک همواره مدافعی تیزهوش و صلابت برای منافع ملی و مشاوری امین و دقیق و صریح برای مسئولین جمهوری اسلامی ایران بود. خانواده وزارت امور خارجه در طول سه ماه گذشته دو حسین را از دست داده که هر دو نمونه خدمتگزاری بی‌پریاه و صادقانه برای مردم دلاور ایران بودند. این مصیبت سنگین را به همسر گران‌قدر و فرزندان بزرگوار و سایر بازماندگان محترم و همکاران آن عزیز محبوب در وزارت امور خارجه و وزارت نفت تسلیت عرض می‌نمایم. از خداوند متعال مسئلت دارم که او را با مولایش امیرالمؤمنین علیه‌السلام محشور و به بازماندگانش صبر و اجر مرحمت فرماید.»

از شهدای زنده‌هفتم تیربود

● وزیر امور خارجه پیشین کشورمان در پیامی درگذشت «حسین کاظم‌پور اردبیلی» را تسلیت گفت. به گزارش ایسنا، در متن پیام تسلیت علی‌اکبر ولایتی آمده است:

«بسم الله الرَّحْمٰن الرَّحِیْم

اٰنا لله و انا الیه راجعون

خبر درگذشت جناب آقای حسین کاظم‌پور اردبیلی از دیپلمات‌های برجسته کشورمان که تمام روزهای یس از پیروزی انقلاب را در عرصه‌های مختلف و از جمله در وزارت رزارت، مسئولیت معاونت اقتصادی و بین‌الملل وزارت خارجه و نفت فعالیت اگنگذار داشته، موجب تأسف و تأثر فراوان گردید. وی از شهدای زنده هفتم تیر و دارای شخصیتی انقلابی، متعهد، متخصص، متواضع و همراه نظام، انقلاب و رهبری بود که خدمات فراوان و ماندگاری در عرصه‌های مختلف از خود بر جای گذارد و از جمله همکاران و همراهان این جانب در سال‌های طولانی وزارت امور خارجه و پس از آن، در مسئولیت‌های مختلف بود.

این ضایعه و مصیبت را به خانواده داغدار و همکاران در وزارت امور خارجه و وزارت نفت، تسلیت عرض نموده، از خداوند رحمان، تعالی درجات و عرفان الهی برای آن مرحوم و صبر و اجر برای بازماندگان مسئلت می‌نمایم.»

دیپلمات چیره‌دست

در حوزه دیپلماسی، نفت واوپک

● سفیر کشورمان در فرانسه با اشاره به درگذشت «حسین کاظم‌پور اردبیلی» گفت: ایران یک دیپلمات چیره‌دست در حوزه دیپلماسی، نفت و اوپک را از دست داد. بهرام قاسمی در صفحه توئیتر خود در این ارتباط نوشت: «ایران یکی از صفات برجسته چیره‌دست خود در حوزه دیپلماسی، نفت و اوپک را از دست داد. حسین کاظم‌پور اردبیلی مدیری توانمند، صریح در گفتار، متدین و خلاق بود و نکاهی بلند برای ایرانی آباد و قدرتمند با تکیه بر منافع و امنیت ملی داشت. سرمایه فکری و اثر وجودی او بیش از آن بود که دیده می‌شد.»

تداوم همکاری‌های راهبردی مسکو دمشق‌وتهران

● ایرنا: علی‌اصغر خاچی دستیار ارشد وزیر امور خارجه کشورمان در امور ویژه سیاسی امروز شنبه با «عدنان حسن محمود» سفیر جمهوری عربی سوریه در تهران دیدار کرد و در خصوص آخرین تحولات سوریه و روابط فی‌مابین دو کشور تبادل نظر کرد. دستیار ارشد وزیر امور خارجه کشورمان در امور ویژه سیاسی در این دیدار با تأکید بر حمایت قاطع جمهوری اسلامی ایران از سوریه در مبارزه با تروریسم تصریح کرد: همکاری‌های راهبردی روسیه، سوریه و ایران در راستای مبارزه با پدیده شوم تروریسم و رازبنی‌های جاری سه کشور برای حل سیاسی بحران سوریه، تداوم خواهد یافت.

وی همچنین اهمیت تداوم فعالیت‌ها و همکاری‌های مشترک ایران، روسیه و ترکیه در قالب روند آستانه را مورد تأکید قرار داد.

خاچی همچنین با اشاره به استمرار تحریم‌های یک‌جانبه آمریکا علیه ملت سوریه در شرایط سخت بحران سوریه و شیوع بیماری کرونا، بر ضرورت حمایت جامعه بین‌المللی از مردم سوریه، حاکمیت ملی و تمامیت ارضی این کشور در چارچوب قوانین بین‌المللی و مبارزه با تروریسم تأکید کرد.

سفیر سوریه نیز در این دیدار با اشاره به روابط راهبردی میان دو کشور، اهمیت استمرار رازبنی‌های میان دو کشور در سطوح دو‌جانبه و منطقه‌ای را مورد تأکید قرار داد.

^[1] از هر چه می‌رود، سخن دوست خوش‌تر است (سعدی)

^[2] دانشیار سیاست‌گذاری انرژی در دانشگاه صنعتی شریف